

*Драмарецька Лариса Борисівна,
старший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

МЕТОД АНАЛІЗУ СИТУАЦІЙ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Доцільність застосування інтерактивних методів навчання в професійній освіті не викликає жодних сумнівів. Серед таких методів все більш поширеним стає case-study метод - метод аналізу ситуації, актуальність якого у професійній освіті обумовлена наступними тенденціями [1]: а) сучасна освіта орієнтована не стільки на отримання конкретних знань, скільки на формування професійної компетентності, розвиток навичок розумової діяльності, здібностей, системи цінностей особи, її життєвих установок; б) серед вимог до компетентностей фахівця - необхідність володіння здатністю до оптимальної поведінки в різних ситуаціях, демонстрація системних та ефективних дій у складних умовах.

Одною з переваг цього методу є активне залучення студентів у процес визначення і формулювання принципів через абстрагування від конкретних прикладів, що розвиває навички: розв'язання проблем; застосування аналітичних технік; прийняття рішення у складних ситуаціях; вміння долати неоднозначні ситуації. Також цінним є використання принципів проблемного навчання, коли процес вивчення є, по суті, механізмом ухвалення рішень у реальному житті. Для процесу вибору рішення проблеми студенти мають застосовувати методи і стратегії, спрямовані на самопізнання, розвивати здатність до командної роботи та навички, що сприяють дисциплінованості. Як навчальна стратегія, цей метод - це «місток між теорією і практикою та між навчанням і роботою» [2, с.182].

Якісне навчання на основі аналізу ситуацій, на думку професора Пауля Лоуренса, це – «...транспорт, який допроводжує дозу реалістичності в навчальну аудиторію для того, щоб з нею попрацювали студенти та викладач. Вдала ситуація спонукає студентів будувати дискусію в рамках чітких незаперечних фактів, що надаються в ситуаціях, взятих з реального життя» [3].

Метод аналізу ситуації стає ефективним навчальним інструментом під час викладання іноземної мови за професійним спрямуванням. Ситуації можна подавати як відео- або аудіоматеріал, так і у вигляді тексту, або дублювати способи подачі, залежно від

складності матеріалу та від рівня володіння іноземною мовою студентами. Використання ситуації можливо у різних форматах, від простих запитань на перевірку загального розуміння (напр., «Хто учасники ситуації?», «Де відбуваються події?», «Як діє кожен із учасників?») до загального або детального опису ситуації, яка містить багато інформації для аналізу та, нарешті, вибору, презентації та аргументації свого рішення проблеми. Який саме формат обрати викладач вирішує залежно від цілей свого курсу, рівня володіння іноземною мовою як групи загалом, так і окремих студентів.

Застосування методу аналізу ситуації створює базу для аналітичної роботи. Але на заняттях з іноземної мови їй має передувати робота над фаховою лексикою, робота з розвитку усного мовлення, навичок аудіювання та перекладу фахового тексту. Для того, щоб всі ці види робіт були виконані успішно, викладач має застосовувати традиційні прийоми та інноваційні техніки, використовуючи широкий спектр завдань та вправ. Цілком зрозуміло, що аналіз ситуації в контексті цієї дисципліни доречно не обмежувати одним заняттям, а присвятити цьому декілька занять, кожне з них акцентуючи на окремих видах роботи. Необхідно також давати завдання студентам для позааудиторного самостійного опрацювання. Після лексичного опрацювання ситуації, залежно від цілей курсу, викладач може заохочувати студентів застосовувати наступні підходи до аналізу (у формі коротких повідомлень): У чому полягає проблема?; Що є метою аналізу?; Які питання виникають у контексті проблеми?; Над якими ключовими фактами треба поміркувати?; Якими є альтернативні рішення цієї проблеми?; Що б рекомендували Ви? Чому?

Заключний етап аналізу ситуації – її обговорення на занятті. Для того, щоб мотивувати студентів робити висновки перед загальною аудиторією та стимулювати їх уважність під час занять, викладач має градувати участь студентів – кількісну й особливо якісну – під час обговорення ситуації, складність завдання має відповідати рівню володіння іноземною мовою студентом. Це може бути просто перевірка розуміння лексичної одиниці шляхом перекладу рідною мовою або тлумачення іноземною; визначення «вірно/невірно» щодо певних тверджень; відповіді на питання із запропонованими варіантами відповіді тощо.

До роботи мають бути залучені якомога більше студентів. Найбільш ефективне залучення відбувається під час розподілу групи на підгрупи. Кожна отримує своє завдання та чітко визначений час для

його виконання. Висновки, зроблені підгрупою, можуть бути представлені одним зі студентів добровільно (зазвичай, це студенти з високим рівнем володіння іноземною мовою), або шляхом гри-жеребкування (спонукає всіх студентів, незалежно від рівня володіння мовою, бути уважними і готовими до виступу).

Викладач може запропонувати студентам починати обговорення, представивши власний аналіз ситуації, або особисто керувати дискусією, ставлячи студентам питання, що допомагають пройти від стадії визначення проблеми до етапу формулювання способу її вирішення. Досвідчений викладач перемикає питання та дискусію, щоб підтримувати цікавість студентів і темп заняття.

Інноваційний підхід до методу аналізу ситуації полягає у пропозиції студентам інсценувати події. Це не тільки сприяє розвитку усного мовлення, активізації фахової лексики, але й спонукає їх дійсно зрозуміти перспективи для даних учасників. До того ж, за умови цього підходу підвищується емоційність процесу навчання.

Застосування case-study методу в навчанні студентів іноземної мови дозволяє розвивати мовленнєві, комунікативні та творчі навички, сприяє підвищенню пізнавального інтересу до дисципліни та майбутньої професії.

Список використаних джерел

1. Александр Долгоруков. Метод case-study как современная технология профессионально-ориентированного обучения [Електронний ресурс] <http://www.vshu.ru/>
2. Barkley, E. F, Cross, K. P. & Major, C. H. (2005) Collaborative Learning Techniques: A Handbook for College Faculty. San-Francisco: Jossey-Bass. –285
3. Christensen, C. R. (2007) Teaching By the Case Method. Boston: Harvard Business School. [Available from <http://www.hbs.edu/teaching/case-method-in-practice/resources/case-teaching/>]